

Een slokje van tien bier

Een klein slokje GHB, en je hebt het effect van tien bier. De beruchte partydrug wordt steeds populairder onder het uitgaanspubliek. Het doorzichtige zoute vocht is niet alleen spotgoedkoop, maar ook nog thuis in elkaar te knutselen. De drie hoofdingrediënten zijn in iedere bouwmarkt te koop: gootsteenontstopper, velgenreiniger en gedestilleerd water.

Door Pauline den Hartog Jager

Sander (20) is een van de mensen die zelf GHB fabriceert voor eigen gebruik. Een doodnormale Groningse student die overdag braaf in de collegebanken zit. Om de zoveel maanden maakt hij met een groepje bevriende medestudenten een voorraadje van de partydrug. "GHB is een ideale gangmaker", zegt hij. "Door het gebruik word je wat losser en ongeremder. Het werkt euforisch."

Voordat de jongens naar een feest gaan, nemen ze vlak voor vertrek een klein slokje GHB. Sander: "Goed om fijn in de feeststemming te komen en het beetje vermoeidheid dat je in je hebt thuis te laten."

Op internet circuleren tal van websites en fora waar mensen tips en ervaringen uitwisselen over de drug. Maar niet alleen dat. Er zijn zelfs websites waar recepten aan te vragen zijn of waar je een voorraadje buisjes kunt bestellen om de stof mee te nemen naar een discotheek.

Ruim een jaar geleden struinden de Groningse vrienden het internet af op zoek naar informatie over het mengsel. "Het koken van GHB bleek geen kunst meer te zijn", zegt Sander. Puur voor eigen recreatief gebruik maken de jongens af en toe een 'kookje'. De kleurloze zoute stof wordt bewaard in een normale frisdrankfles.

Volgens verslavingsarts Heluška Dittrich van GGZ Drenthe zijn het vooral jongeren tussen de 18 en 25 jaar die GHB recreatief gebruiken. "Ze staan op de drempel van volwassenheid, krijgen andere vrienden of zijn onzeker. Wanneer ze GHB nemen voelen ze zich echt iemand. En het is lekker goedkoop. Voor

negentig euro kun je een hele maand 24 uur per dag onder invloed zijn. Maar dan hebben we het niet over plezier, maar over een verslaving. En een gevaarlijke ook."

Niet lang geleden overleed een patiënt van haar. Een meisje van 27 jaar, verslaafd aan GHB. "Ze probeerde te stoppen, maar het is heel moeilijk om GHB af te bouwen. Je moet van sterke huize komen, wil je per keer een milliliter minder uit een volle fles GHB nemen."

Het gebruik speelt zich volgens Dittrich af in kringen waar maar weinig zicht op te krijgen is. Bij de GGZ krijgen ze alleen die ene patiënt te zien bij wie het echt te ver is gegaan en die verslaafd is geraakt. Wel merkt ze dat het drugsgebruik toeneemt. "Mensen zijn op zoek naar avontuur in een potje, en jongeren willen graag experimenteren."

Ook Sander ziet het drugsgebruik om zich heen toenemen. "Drugsgebruik wordt tegenwoordig binnen vele kringen geaccepteerd en steeds meer als iets 'normaals' gezien", zegt hij. "Je ziet het overal vandaan komen en gebruikt worden. Van studenten tot groepen provinciale jongeren. Het is een erg toegankelijk middel dat erg goedkoop geproduceerd kan worden vergeleken met andere drugs."

Van oorsprong werd GHB gebruikt als slaapmiddel. Tegenwoordig staat GHB ook wel bekend als de *rape drug*. Door op een onbewaakt moment een paar druppels in het drankje van een meisje te goien, zou ze zomaar een heel gewillig en makkelijk object voor een jongen met kwade zin kunnen worden. GHB is in de pure vorm een lichaamseigen zout, waardoor het na een paar uur nog maar moeilijk in het bloed van iemand te traceren is.

Het UMCG krijgt elke week enkele personen in huis die te veel van de drug binnen hebben gekregen. "Het is een van de meer voorkomende intoxicaties", zegt woordvoerder Joost Wessels. Of dat door vrijwillig gebruik of een kwaadmoedige dosering is, kan hij niet zeggen. "GHB wordt vooral veel gebruikt in het uitgaanscircuit. De drug wordt populairder, meer gebruikt en door een bredere doelgroep ingenomen."

Een kwartier na inname van een dosis GHB begin je het effect al te merken. Waar XTC je wakker maakt, heeft GHB juist een verdovend en dempend effect. Een uurtje later is de GHB uitgewerkt. Sander: "De werkingsduur van GHB is een groot voordeel, maar tegelijkertijd ook een nadeel. Doordat het zo snel is uitgewerkt, hoef je er niet voor te kiezen om de komende paar uren gek te zijn, zoals bij XTC. Nadeel is dat vaak een hoeveelheid bijnemen betekent dat er veel kans is om een fout te maken bij het doseren."

Dittrich meent dat het grootste gevaar van het recreatieve GHB-gebruik in deze dosering zit. "Het verschil tussen je lekker los voelen of in een coma belanden is heel klein", zegt Dittrich. Volgens haar zijn er maar weinig mensen die de stof zelf maken. "De verhoudingen moeten precies goed zijn. Anders houd je een restresidu over dat zo je slokdarm weg kan branden."

Sander erkent dat enige basiskennis op het scheikundige vlak een must is. "Om goede GHB te verkrijgen, moet je de zuur-base reactie op een juiste manier laten verlopen. Vaak worden de ingrediënten slordig afgewogen, waardoor er erg nare brouwseltjes kunnen ontstaan. Deze scheikundige kennis ontbreekt echter vaak, wat kan resulteren in soms gevaarlijke drankjes."

Ook in de vriendengroep van Sander is het wel eens bijna fout gegaan. Zoals die keer dat een vriend na het uitgaan dorst had. Op de keukentafel zag hij een fles water staan en nam een flinke slok. Het bleek GHB te zijn. Bijna had hij het niet na kunnen vertellen. "Wanneer je te veel of te snel achter elkaar GHB tot je neemt, bestaat de kans dat je 'out' gaat en dus buiten bewustzijn raakt", zegt Sander. "Mensen die wakker worden nadat ze out zijn gegaan hebben vaak geen flauw benul van wat er is gebeurd. Vaak zijn ze zelfs binnen enkele minuten weer compleet op de been en zijn ze zich van geen kwaad bewust. Het vervelende is dat mensen die vaker met dit bijltje hebben gehakt en mensen vaker out zien gaan, er vaak niet van opkijken. Dat kan nog wel eens nare gevolgen hebben wanneer het een keer écht fout gaat."

Om privacyredenen is de naam van Sander gefingeerd.

Bouwmarkten

De drie basisingrediënten van GHB zijn bij elke bouwmarkt te koop. Deze bouwmarkten hebben van het ministerie van Justitie een lijst gekregen met daarop combinatieproducten die in grote hoeveelheden gemeld moeten worden bij Justitie. "Wij hanteren als richtlijn dat we een melding maken als iemand van elke stof vijf stuks koopt", zegt securitymanager Michiel van Zon van Gamma en Karwei. "We noteren de persoonsgegevens, maar we weigeren de producten niet. Op het moment dat je mensen gaat verbieden om enkele stuks te kopen, benadeel je ook mensen die het echt nodig hebben. Het is maar een kleine groep mensen die zich schuldig maakt aan deze illegale praktijken."

◀ Door de politie in Leeuwarden in beslag genomen materiaal om GHB van te maken.